

Inhoud

Hoofdstuk 1. Mag een mens eenzaam zijn? 9

Ton Jorna

- 1.1 *Sociale relaties* 10
- 1.2 *Veelzijdigheid* 11
- 1.3 *Relevantie* 12
- 1.4 *Existentie en zingeving* 13
- 1.5 *Existentiële eenzaamheid* 16
- 1.6 *Zeven beschouwingen* 17
- 1.7 *Opracht van deze bundeling* 21
- Referenties* 22

Hoofdstuk 2. Sociaal isolement als overlevingsstrategie 23

Anja Machielse

- 2.1 *Theoretische benaderingen van eenzaamheid* 25
- 2.2 *Relaties in de risicomaatschappij* 27
- 2.3 *Communicatieve zelfsturing* 28
- 2.4 *'Becoming social'* 30
- 2.5 *Sociaal isolement als overlevingsstrategie* 31
- 2.6 *De hulpverlening* 32
- 2.7 *Tot slot* 34
- Referenties* 35
- Noot* 36

Hoofdstuk 3. Presentie en existentiële eenzaamheid 37

Anne Goossensen

- 3.1 *Wat valt er te zien?* 37
- 3.2 *Reductie overstijgen* 39
- 3.3 *Taxonomie van eenzaamheid vanuit presentieperspectief* 40
- 3.4 *Terug naar presentie en eenzaamheid* 46
- Referenties* 46
- Noten* 47

Hoofdstuk 4. Emotionele veerkracht tussen existentiële eenzaamheid en empathische verbondenheid 49

Joachim Duyndam

- 4.1 *Het paradigma van de eenzame Robinson Crusoe* 50
- 4.2 *Theorieën over emoties* 55
- 4.3 *Empathie en veerkracht* 59
- 4.4 *Veerkracht door de indirecte empathie van kunstwerken en rituelen* 67
- 4.5 *Narratief perspectief en de hedendaagse context* 74
- Referenties* 77
- Noten* 79

Hoofdstuk 5. Existentiële bewustwording en angst 81

Joeri Calsius

- 5.1 *Het eerste aspect: miskenning van de existentiële dimensie in angst* 83
- 5.2 *Het tweede aspect: angst soms onterecht gelabeld als existentieel* 85
- 5.3 *Een andere visie: het existentiële proces ontwikkelingsgevoelig benaderd* 86
- 5.4 *Kijken naar het ego* 88
- 5.5 *Doorheen de angst en Existentiële bewustwording* 91
- 5.6 *Van existentieel tot Existentieel als proces* 92
- 5.7 *Existentiële angst in de therapie* 94
- 5.8 *En de oma?* 96
- Referenties* 97
- Noot* 98

Hoofdstuk 6. De eenzame voorbereiding op de dood 99

Eric Ettema

- 6.1 *Vraagstelling* 100
- 6.2 *De ongrijpbaarheid van de dood* 102
- 6.3 *De eenzaamheid van het sterven* 104
- 6.4 *De voorbereidingen op het levenseinde* 107
- 6.5 *Implicaties voor de zorg* 110
- Referenties* 111

Hoofdstuk 7. Eenzaamheid als geleider naar verbondenheid 115

Ton Jorna

- 7.1 *Ik – de ander* 116
- 7.2 *Tim – Roelie* 118
- 7.3 *Een gang en stand van zaken* 123
- 7.4 *Existentiële eenzaamheid zit diep* 124
- 7.5 *Spirituele impact* 126
- 7.6 *Armstrong: eenzaamheid als leermeester* 127
- 7.7 *Professionele tussenmenselijke omgang met existentie* 132
- 7.8 *Tot slot* 136
- Referenties* 137
- Noot* 138

Hoofdstuk 8. Lof der eenzaamheid 139

Jan Bor

- 8.1 *Objectloze eenzaamheid en omwenteling der fundamente* 140
- 8.2 *Montaigne en Descartes* 141
- 8.3 *Afgesloten vluchtwegen en identiteit* 142
- 8.4 *Vrees en angst* 143
- 8.5 *Let go!* 144
- Referenties* 146
- Noot* 147

Hoofdstuk 9. Existentiële eenzaamheid: verheldering, zingeving, toepassing 149

Eric Ettema

- 9.1 *Overzicht* 150
- 9.2 *Verheldering* 152
- 9.3 *Zingeving* 154
- 9.4 *Toepassing* 156
- Referenties* 159

Chronologische lijst van studies waarin existentiële eenzaamheid aan de orde komt 161

Eric Ettema

Over de auteurs 165